

פרשת שמות- יוסף – חצי אב?

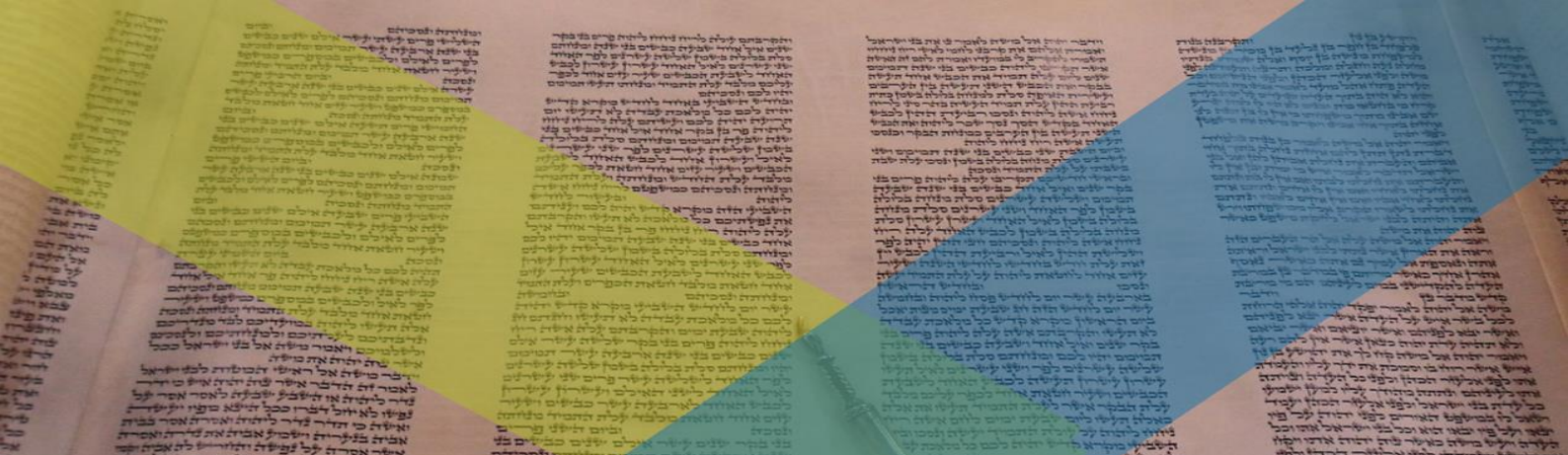
תלמוד בבלי מסכת ברכות דף טז ע"ב:

תנו רבנן אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבע

מדרש רבה בראשית - פרשה פד פסקה ו

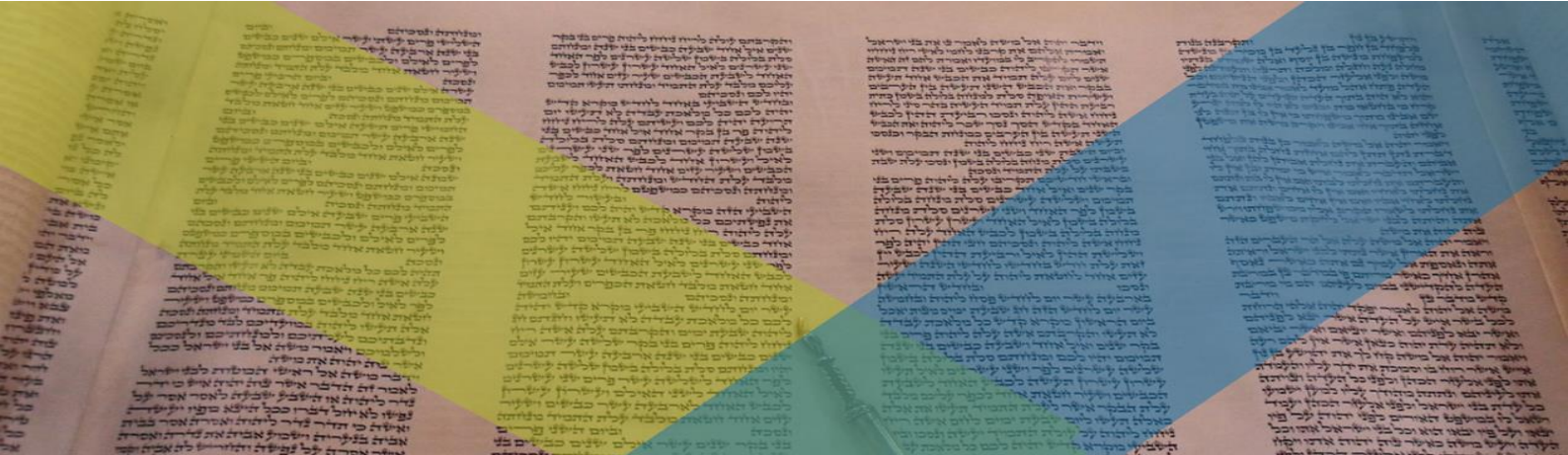
(ו) א"ר שמואל בר נחמן אלה תולדות יעקב יוסף לא היה צריך קרא למימר כן אלא אלה תולדות יעקב ראובן אלא מה ת"ל יוסף אלא שכל מה שאירע לזה אירע לזה מה זה נולד מהול אף זה נולד מהול מה זה אמו עקרה אף זה אמו עקרה מה זה אמו ילדה שנים אף זה אמו ילדה שנים מה זה בכור אף זה בכור מה זה נתקשה אמו בלידה אף זה נתקשה אמו בשעת לידה מה זה אחיו שונא אותו אף זה אחיו שונאים אותו מה זה אחיו בקש להרגו אף זה בקשו אחיו להרגו מה זה רועה אף זה רועה זה נשטם זה נשטם זה נגנב שתי פעמים וזה נגנב שתי פעמים זה נתברך בעושר וזה נתברך בעושר זה יצא לחוצה לארץ וזה יצא לחוצה לארץ זה נשא אשה מחוצה לארץ וזה נשא אשה מחוצה לארץ זה הוליד בנים בחוצה לארץ וזה הוליד בנים בחוצה לארץ זה ליווהו מלאכים וזה ליווהו מלאכים זה נתגדל ע"י חלום וזה נתגדל ע"י חלום זה נתברך בית חמיו בשבילו וזה נתברך בית חמיו בשבילו זה ירד למצרים וזה ירד למצרים זה כלה את הרעב וזה כלה את הרעב זה משביע וזה משביע זה מצוה וזה מצוה זה מת במצרים וזה מת במצרים זה נחנט וזה נחנט זה העלו עצמותיו וזה העלו עצמותיו:

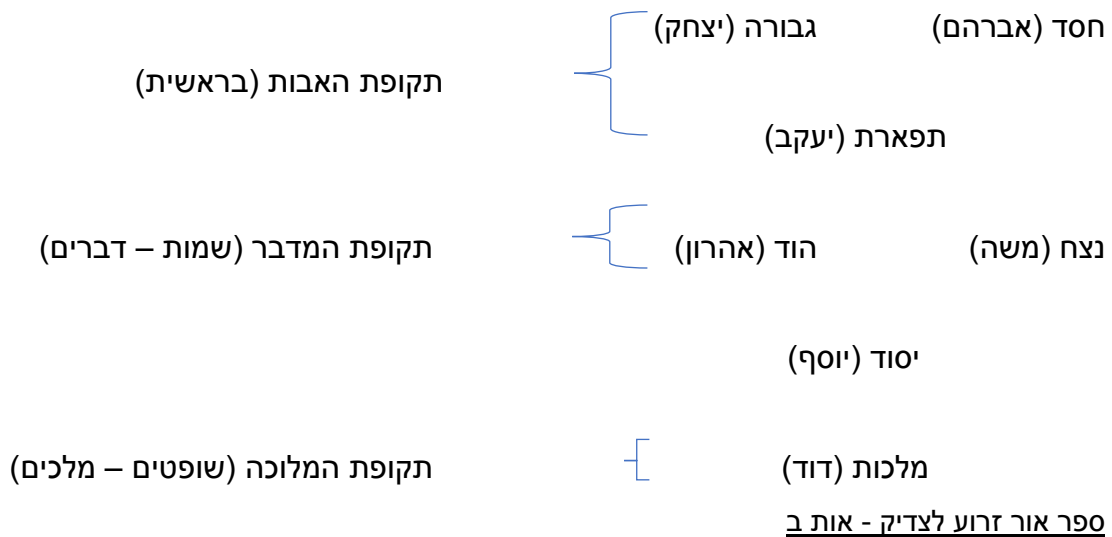
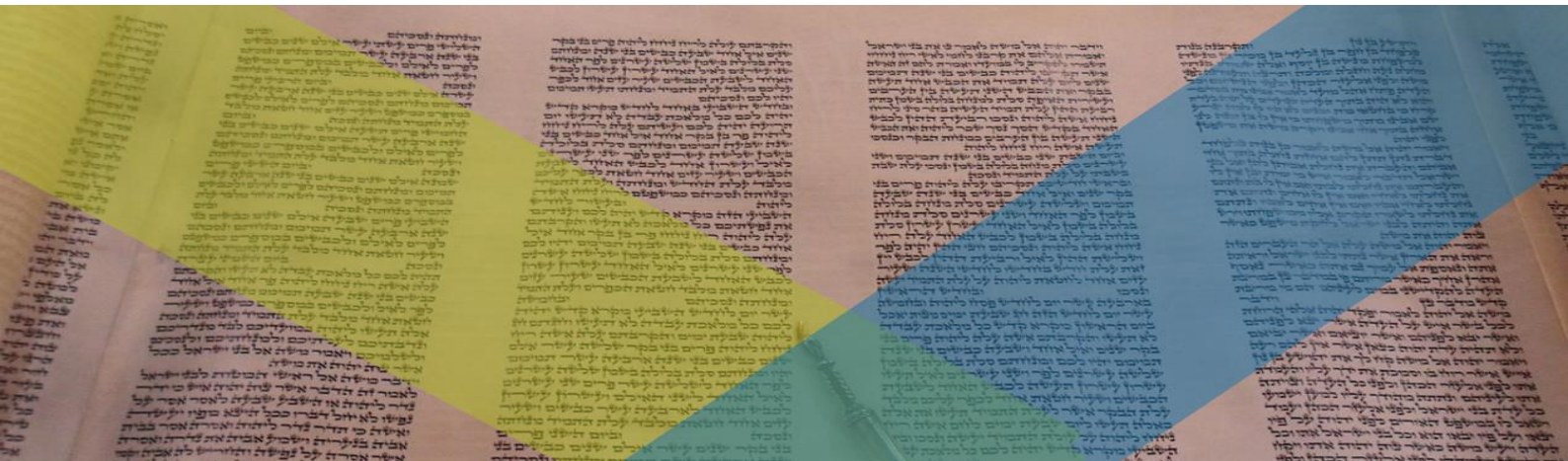
יוסף	יעקב
יוחי יוסף בארץ מצרים שבע עשר שנים... וימת יוסף בן מאה ועשר שנים (ג, כב-כו)	יוחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה (מז, כח)
חזרת לבכורה (החלמות)	חזרת לבכורה (קניית הבכורה וגניבת הברכה)
עזיבת כנען לחו"ל בשל מריבת אחים	עזיבת כנען לחו"ל בשל מריבת אחים
הצלחת בעל הבית בזכותם: 'ויברך ד' את בית המצרי בגלל יוסף (לט, ה)	הצלחת בעל הבית בזכותם: 'נחשתי, ויברכני ד' בגללך' (ל, כז)
מרומים על ידי בעל הבית בענייני אישות ושכיבה (אשת פוטיפר)	מרומים על ידי בעל הבית בענייני אישות ושכיבה (לבן ובנותיו)
מתחתן ובונה את ביתו בגלות (אסנת)	מתחתן ובונה את ביתו (לאה ורחל)
פיוס עם האחים (מפגש וחיבוק)	פיוס עם האח (המפגש עם עשו וחיבוק)
'אנכי מת, ואלקים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב' (ג, כד).	'הנה אנכי מת והיה אלקים עמכם והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם' (מח, כא)
'ורא יוסף לאפרים בני שלשים, גם בני מכיר בן מנשה ילדו על ברכי יוסף' (ג, כג)	'ראה פניך לא פלתי והנה הראה אתי אלקים גם את זרעך' (מח, יא)
'ויחנטו אתו ויישם בארון במצרים' (ג, כו)	'ויחנטו הרפאים את ישראל' (ג, ב)
'ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף' (שמות א, ח)	'ורא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום' (לא, ב)

הבדלים	
בעקבות ההצלחה הכלכלית – עוזב את הגלות משפחתו לגלות	מקום הפיוס עם האח – יעקב בא לעשו 'ארצה'
מקום הפיוס עם האח – האחים באים אל יוסף למצרים.	'וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען' (לז,א)
'וישב יוסף במצרים הוא ובית אביו' (נ,כב)	'אל נא תקברני במצרים, ושכבתי עם אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם...ויאמר השבעה לי וישבע לו...ויצו אתם ויאמר אליהם אני נאסף אל עמי, קברו אתי אל אבתי, אל המערה אשר...עפרון החתי...אשר על פני ממרא בארץ כנען' (מט,כט)
'וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלקים אתכם והעלתם את עצמתי מזה' (נ,כה)	(יח) וינהג את כל מקנהו ואת כל רכשו אשר רכש מקנהו קנינו אשר רכש בַּפְּדֵן אַרְם לְבֹאֵ אֵל יַצְחָק אָבִיו אֲרֶצָה כְּנָעַן [...]
ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.	(כ) ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד לו כי ברח הוא: [...]
(ה) ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם [...]	(כב) ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב:
(ו) ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו [...] וירדף אחרי בני ישראל	(גג) ויקח את אחיו עמו וירדף אחרי דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד:
(ט) וירדפו מצרים אחריהם ושיגו אותם חנים על הים [...]	(כד) ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע:
(יט) ויסע מלאך האלהים ההלך לפניו מחנה ישראל [...] ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל	(כה) וישג לבן את יעקב ויעקב תקע את אהלו בהר ולבן תקע את אחיו בהר הגלעד:

וסיום ספר זה ממיתת יוסף ויושם בארון במצרים. כי יוסף הוא ירא אלקים כמו שאמר ז"ל (שמות רבה כ"ו, ג') יבוא מי שנאמר בו את האלקים אני ירא וכו' וכן תרגם אונקלוס על פסוק (בראשית נ', י"ט) התחת אלקים אני דחלא דה'. והוא שלימות הדרך ארץ כנ"ל ולכך זכה למלכות שהוא הגדרת העם בדרך ארץ כמו שאמרו (עבודה זרה ד'). אלמלא מוראה וכו'. ולפי שגדר עצמו מקודם בעריות לכך זכה להגדיר אחרים אחר כך. ולכך מלכות יוסף היה קודם מתן תורה. מה שאין כן יהודה זכה אחר מתן תורה כי מלכותו מצד התורה שנאמר (משלי ח', ט"ו) בי מלכים ימלוכו [וכמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה ק', י"ב)] במה שסיים משה רבינו ע"ה [באשרין] פתח דוד המלך ע"ה. ואמרו (שחר טוב א') דחמשה ספרי תהלים נגד חמשה חומשי תורה. ואמרו במלך דצריך להיות ספר תורה על זרועו (סנהדרין כ"ב.). מה שאין כן מלכות יוסף מצד דרך ארץ הקודם לתורה. ולכך משיח בן יוסף הוא המנצח לאומות ואחר כך יבוא משיח בן דוד שינהרו עמים רבים אליו ובלא מלחמה ינצח כמו שנאמר בישיעה כ"ה. כי לדרך ארץ יש שייכות גם לאומות כנ"ל לכך הם טוענים כי להם הממשלה מה שאין כן מצד התורה. והשלמת הדרך ארץ הוא ביוסף שירד למצרים ששם היו פרוצים ביותר בעריות והוא גדר זהו שלימות הדרך ארץ:

